

Op werkbezoek in Berlijn

TEKST LILIAN ROOS

Het kan erg verfrissend zijn om eens een kijkje te nemen bij collega's over de grens. Opvangorganisaties KomKids (Schiedam) en DAK (Den Haag) organiseren met de Duitse partner Kindergärten City in Berlijn zo'n uitwisseling. Vier deelnemers vertellen wat hen heeft geïnspireerd en verrast.

Begin oktober kwamen twaalf medewerkers van Kindergärten City uit Berlijn naar Nederland, om een week lang mee te lopen met hun Nederlandse collega's. Drie weken later bezochten de Nederlandse medewerkers een week lang in koppels verschillende locaties in Berlijn.

REFLECTIE

'Al in de trein op weg naar Berlijn wisselden we werkervaringen uit met de collega's van DAK', vertelt pm'er Annewil Manni van KomKids. 'Het werd een week vol reflectie en inspiratie.' Ook pedagogisch begeleider Addy Pool van KomKids merkte dat ze veel ruimte had om te reflecteren. 'We vroegen ons steeds af: hoe kunnen wij dit ook meer doen? Of: zou dit ook bij ons kunnen? Dat begon al toen de Berlijnse collega's bij ons in Nederland op bezoek waren. Door de vragen die zij stelden, werden we aan het denken gezet. Waarom doen we de dingen eigenlijk zoals we ze doen?'

RUST EN OVERZICHT

Bij de aankomst in Berlijn viel als eerste de hoeveelheid ruimte op. 'De buitenruimten waren enorm', vertelt pm'er Simone Hazebroek van DAK. 'Weinig steen, veel groen, hoogteverschillen, verstopplekjes, echt heerlijk. Ook binnen was er ook volop ruimte. Ze

werken met een opendeurenbeleid, waardoor er aparte ruimtes waren voor huishoekspullen, bewegen, bouwen, chillen, een atelier. Daarin stonden veel echte materialen, zoals echte koffers en echt keukengerei in de huishoek-ruimte. Er stond veel van hetzelfde: dezelfde pannetjes, dezelfde fietsen. Daardoor kwamen de kinderen beter in hun spel en was er minder conflict.' 'De ruimtes zijn in Berlijn veel rustiger ingericht', vertelt unitmanager Sia Dallinga van DAK. 'Daar zijn we inmiddels op onze locaties mee aan de slag gegaan. Op een aantal groepen hebben de pm'ers spullen weggezet, zodat ze kunnen afwisselen met materialen. Het geeft rust en overzicht op de groep.'

ANDER SYSTEEM

Het systeem in Berlijn is sowieso anders. Opvang is een basisvoorziening voor alle kinderen van nul tot zes jaar. Addy: 'School start daar pas bij groep 3. De stabiliteit is groot in de groepen. De kinderen komen vijf dagen en de pm'ers werken allemaal full-time. Ze zien de kinderen meer en ook voor een langere periode. We merkten dat ze de kinderen goed kenden en er was minder haast om ze dingen te leren. Ze hebben de tijd.'

'Sinds de uitwisseling lukt het me beter om op mijn handen te zitten'

ANNEWIL

ADDY

Simone: 'Ouderschapsverlof is langer in Berlijn, waardoor de kinderen vanaf één jaar oud naar de opvang gaan. Omdat er geen baby's zijn, hebben pm'ers minder verzorgende taken en zijn ze meer bezig met pedagogiek.'

RUIMTE VOOR AUTONOMIE

Erg opvallend was de ruimte voor autonomie. Addy: 'De kinderen mogen de hele dag door zelf wat eten of drinken pakken in het restaurant. Daar liggen gezonde snacks. Alleen de warme lunch eten ze met elkaar. De kinderen scheppen zelf op en ruimen zelf ook weer op, waarbij ze het afval scheiden en zelf hun tafels poetsen.'

Simone: 'Kinderen volledig zelf laten bepalen wat ze eten, gaat me wat ver. Maar wij zeiden altijd 'eerst iets hartigs, dan zoet' bij de lunch en zijn daarmee gestopt. Eén meisje smeerde vervolgens dagelijks speculoos op haar brood. Ik moest me inhouden om niet in te grijpen. Het duurde drie weken - daarna at ze net als de rest ook hartig beleg als vegetarische worst of zuivel-spread.' Ook wanneer ze slapen en buiten spelen bepalen de Berlijnse kinderen zelf. 'Dit zijn we in milde vorm op onze locatie gaan kopiëren', vervolgt Simone. 'Er blijft nu één collega binnen als we naar buiten gaan. Dan kunnen de kinderen zelf kiezen wat ze willen. Als ze het te koud krijgen, kunnen ze zelf naar binnen gaan. Autonomie is belangrijk voor kinderen, ze leren dat hun mening en ideeën ertoe doen.'

GEVAAR

In Berlijn waren ze minder risicomijdend, vonden de deelnemers. Annewil: 'Er was bijvoorbeeld een hoge trap waar de kinderen zelf vanaf liepen. Wij keken een beetje geschrokken toen de allerkleinsten daar zelf vanaf gingen, maar dat ging natuurlijk helemaal goed. Ze zagen in Berlijn minder gauw gevaar. Dat heeft ook te maken met onze inspectie, die risicomijdende eisen stelt.' Simone: 'Sinds de uitwisseling lukt het me beter om op mijn handen te zitten. Als een kind een puzzel uit de kast pakt, zie ik het al fout gaan. Voorheen schoot ik te

ZELF SERVIES PAKKEN

'Ik schrok dat zo'n jong kind zelf van een hoge trap klom'

hulp. Nu denk ik: het mag best fout gaan. Opruimen is óók leerzaam. Maar eigenlijk gaat het meestal goed en worden de kinderen juist handiger door het zelf doen.'

BAND MET OUDERS

Sia vond de ouderbetrokkenheid in Berlijn inspirerend. 'Er was een Oudercafé waar ouders mochten wachten, elkaar ontmoeten of werken. Ik ben unitmanager in krachtwijken in Den Haag en bij ons is de band met ouders ook erg belangrijk.' Annewil: 'Het wennen krijgt daar veel aandacht. En ouders kunnen nog wekenlang op de locatie aanwezig zijn in het Oudercafé. Het is veel minder cold turkey...'

VERSCHILLEN EN OVEREENKOMSTEN

De verschillen waren groot, maar sommige problemen waren hetzelfde, zoals het personeelstekort. Ook waren de groepen vol, vonden de deelnemers. 'De vervanging was dan weer minder goed geregeld dan bij ons', vertelt Sia. 'Als een collega ziek was, stond een pm'er alleen op de groep of werden groepen samengevoegd. Dan ben ik blij hoe dat bij ons is geregeld.'

Addy vult aan: 'Ik had van Berlijn een beeld dat alles heel goed geregeld zou zijn, maar qua volgen en registreren deden ze alles nog op papier. 'Er was één iPad en ze hadden geen digitaal volgsysteem of een Ouderportaal. Dat wij dat wel hebben, ben ik nu wel extra gaan waarderen.' Annewil: 'Het was daar allemaal wat lossier. Dat had voordelen, want pm'ers voelden geen druk van een vol programma. Maar ik ben ook de waarde gaan inzien van onze vaststaande activiteiten, want dat geeft de kinderen structuur en houvast.' <

SLAPEN WANNEER JE WILT

IN HET APRILNUMMER VAN MANAGEMENT KINDEROPVANG STAAT EEN ARTIKEL OVER HET HOE EN WAAROM VAN DEZE UITWISSELING.